

Nr 192.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1954.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

För årets riksdag har tidigare framlagts ett flertal förslag i avlöningsfrågor, som föranleder ändringar i gällande statliga avlöningsreglementen. Främst gäller detta prop. 1954:125 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster, m. m. och prop. 1954:135 angående vissa frågor rörande överlärarorganisationen. Inom civildepartementet har härutöver varit föremål för beredning vissa andra frågor, som för sin lösning påkallar ändringar i avlöningsreglementena eller som eljest är av natur att bära underställas riksdagen.

I förevarande proposition föreslås, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med såsom bilagor till statsrådsprotokollet i ärendet fogade författningsförslag, vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente och avlöningsreglementet för folkskolan ävensom i visst stadgande i allmänna resereglementet. Därjämte begäres riksdagens bemyndigande att vidtaga vissa ändringar i andra statliga avlöningsreglementen. Slutligen underställes riksdagens prövning förslag i vissa särskilda frågor.

¹ *Bihang till riksdagens protokoll 1954. 1 saml. Nr 192.*

*Utdrag av protokollet över civilärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars
1954.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÅNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, frågor om *ändringar i gällande avlöningsreglementen m. m.* samt anför därvid följande.

I olika tidigare propositioner till årets riksdag har framlagts förslag, som föranleder ändringar i gällande avlöningsreglementen. I årets statsverksproposition har sålunda (bilaga 2, p. 7) på min föredragning framlagts vissa förslag rörande bl. a. representationsbidrag till rektorer vid akademiska lärosäten, vilka redan vunnit riksdagens godkännande (SU 13; Rskr 92). Vidare har (VIII ht, p. 191) framlagts förslag, som medför, att rektor och lärare vid seminariet för huslig utbildning i Umeå skall inordnas under statliga avlöningsreglementen. Ytterligare förslag av här avsedd natur har framlagts i prop. 1954:75 angående polispersonalens avlöningsförmåner m. m., prop. 1954:109 angående organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning m. m. samt i prop. 1954:135 angående vissa frågor rörande överläroorganisationen. I prop. 1954:125 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster, m. m. har jag slutligen anmält vissa lönespörsmål, vilka delvis berör personal som omfattas av i förutnämnda propositioner framlagda förslag.

Vissa ytterligare ändringar föranledes av det vid 1953 års riksdag fattade principbeslutet (prop. 1953:122; SU 137; Rskr 274) om förening fr. o. m. den 1 juli 1954 av medicinska högskolan i Göteborg och Göteborgs högskola till ett Göteborgs universitet (jfr prop. 1954:136). Jämväl vissa andra förändringar av organisatorisk eller liknande art påverkar avlöningsbestämmelsernas lydelse.

Inom civildepartementet har härutöver vissa andra lönefrågor, som för sin lösning påkallar ändringar i avlöningsreglementena, varit föremål för beredning.

Jag torde vidare — utöver frågor om ändringar i avlöningsreglementena — få anmäla fråga om viss ändring i allmänna resereglementet ävensom vissa framställningar, som är av natur att böra underställas riksdagen.

I. Statens allmänna avlöningsreglemente (Saar).

Inom civildepartementet har i anslutning till det anförda upprättats förslag till *kungörelse om ändring i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436)*, vilket förslag torde få bifogas såsom *bilaga 1* till statsrådsprotokollet i detta ärende.

I förslaget har medtagits jämväl vissa ändringar av formell natur, vilka med hänsyn till det Kungl. Maj:t genom riksdagens skrivelse 1948:351 lämnade bemyndigandet icke torde behöva underställas riksdagen. För att icke onödigtvis tynga det författningsförslag, som framlägges för riksdagen, har jag dock — såvitt avser ändringar av formell natur eller av samma innebörd, vilka berör ett flertal paragrafer inom reglementet — inskränkt mig till att i förslaget medtaga endast ändringen i det tidigaste av de berörda författningsrummen. De övriga stadganden, i vilka motsvarande ändring bör ske, har anmärkts i motiveringen. Ändringar i sist angivna stadganden avses skola verkställas vid den slutliga redigeringen av ändringskungörelsen.

Beträffande det närmare innehållet i de föreslagna reglementsbestämmelserna torde jag få lämna följande redogörelse.

1 §.

Reglementets tillämpningsområde n. m.

Förutberörda vid 1953 års riksdag fattade principbeslut om inrättande fr. o. m. den 1 juli 1954 av Göteborgs universitet medför, att vid Göteborgs högskola anställda tjänstemän fr. o. m. nämnda tidpunkt blir tjänstemän hos staten och därmed faller in under stadgandet i 1 mom. a) förevarande paragraf. Den i samma moment under b) upptagna föreskriften bör i samband härmed begränsas att gälla allenast tjänstemän vid Stockholms högskola. Ändring av samma innebörd bör ske i de särskilda bestämmelserna för universiteten och vissa högskolor i 4, 5, 13, 19, 41 och 49 §§ reglementet.

I årets statsverksproposition (VIII ht, p. 191) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Bidrag till seminariet för huslig utbildning i Umeå för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 110.000 kronor. Förslaget innebär bl. a., att de statsbidragsgrunder, som nu gäller för fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, ävensom de statliga avlöningsreglementena skall göras tillämpliga även på seminariet i Umeå. I förutnämnda prop. 1954: 125 har förordats, att lönegradsplaceringen för vissa där uppräknade tjänster vid seminariet i Umeå skall vara densamma som för motsvarande tjänster vid fackskolan i Uppsala. Vid bifall till dessa förslag bör av nämnda tjänster allenast rektorstjänsten, för vilken har förordats placering i lönegrad Ca 31, vara inordnad under Saar, medan för övriga tjänster bör gälla avlöningsreglementet för övningslärare. I anslutning härtill föreslår jag i detta sammanhang, att rektorstjänsten vid seminariet i Umeå införes i 1 mom. e) av förevarande paragraf. För nämnda tjänst synes vidare böra

gälla samma föreskrifter, som för rektorstjänsten vid fackskolan i Uppsala meddelats i de särskilda bestämmelserna i 4, 5, 13, 19, 28, 38, 39, 41, 42, 43 och 49 §§ reglementet.

3 §.

För reglementets tillämpning grundläggande bestämmelser.

I 1 mom. av förevarande paragraf uppräknas de anstalter och verk, som omfattas av de samlingstermer, vilka i överskådlighetens intresse kommer till användning i de särskilda bestämmelserna inom reglementets efterföljande paragrafer. Författningsförslaget innefattar vissa ändringar härutinnan. I anslutning till vad jag anfört under 1 §, har sålunda till en början under termen »universiteten och vissa högskolor» införts Göteborgs universitet (i stället för medicinska högskolan i Göteborg och Göteborgs högskola). I och med att medicinska högskolan i Göteborg kommer att ingå som medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet, erfordras ändring i den i 7 § reglementet meddelade särskilda bestämmelsen för universiteten och vissa högskolor; angivna ändring avses skola ske vid slutredigeringen av ändringskungörelsen. Under termen »läroverk m. fl. läroanstalter» har vidare, likaledes i anslutning till vad som anförts under 1 §, införts seminariet för huslig utbildning i Umeå. I uppräknningen av de läroanstalter, som omfattas av sistnämnda term, har vidare benämningen dövstumskolorna utbytt mot skolorna för döva; denna benämning avses skola före ändringskungörelsens utfärdande intagas jämväl i de i 29 § meddelade särskilda bestämmelserna. Slutligen har såvitt gäller »statens affärsdrivande verk» införts benämningen televerket (jfr SFS 1953:640); häremot svarande ändring avses skola vidtagas i de i 19 § reglementet meddelade särskilda bestämmelserna.

14 §.

Ordinarie tjänstemans avgångsskyldighet m. m.

I prop. 1954:75 (s. 77) har jag förordat, att polispersonalen vid polis-kåren i Boden, som f. n. lyder under Saar, skall överföras till det nya polis-lönereglementet. Därest riksdagen bifaller detta förslag, bör den i förevarande paragraf meddelade särskilda bestämmelsen för nämnda poliskår utgå. Även i de särskilda bestämmelserna i 19 § föranledes en ändring.

21 §.

Grundläggande bestämmelser om löneklassplacering.

Författningsförslaget anknyter till vad som uttalats i prop. 1954:109 (s. 183). Militär byråchef i lönegrad Ma 37 kommer enligt förslaget att löneklassplaceras enligt de i paragrafen meddelade allmänna bestämmelserna. Därest vederbörande före utnämningen till byråchef med stöd av den särskilda bestämmelsen erhållit placering i 40 löneklassen i annan be-ställning i 37 lönegraden, synes han böra bibehållas vid denna placering.

28 §.

De fall då löneavdrag skall tillämpas.

Folkskollärare vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården är underkastade Saar. I fråga om avlöning under ferier gäller f. n. för dessa lärare enligt punkten 2 av de för nyssnämnda skolor samt för läroverk m. fl. läroanstalter under förevarande paragraf meddelade särskilda bestämmelserna delvis andra regler än för folkskollärare, på vilka avlöningsreglementet för folkskolan är tillämpligt. Enligt 21 § 3 mom. sistnämnda reglemente skall lärare, som under en termin eller två terminer i följd vidkänts C-avdrag å lönen sammanlagt mer än 120 dagar, under ferier närmast efter ledigheten — utöver i förekommande fall A-avdrag — vidkännas avdrag å lönen i den omfattning som skolöverstyrelsen bestämmer. En motsvarande föreskrift saknas f. n. beträffande folkskollärare vid barna- och ungdomsvårdsskolorna men gäller för lärare vid de statsunderstödda läroanstalter, som omfattas av ifrågavarande särskilda bestämmelser i Saar. Författningsförslaget innebär, att jämväl folkskollärare vid barna- och ungdomsvårdsskolorna föres in under den i Saar för övriga nämnda lärarkategorier meddelade föreskriften.

33 §.

Särskilda ersättningar.

Enligt punkten 3 b) av de för personal vid utrikesförvaltningen m. fl. meddelade särskilda bestämmelserna må, under i övrigt stadgade förutsättningar, s. k. utlandstillägg utgå fr. o. m. den dag tjänsteman på grund av honom meddelat förordnande inträder i utövning av den befattning, varmed förmånen är förenad, t. o. m. den dag han, i anslutning till förordnandets upphörande, upphör att utöva befattningen. Kungl. Maj:t äger dock bestämma, huru med förmånen skall förfaras, då tjänsteman åtnjuter tjänstledighet med skyldighet att vidkännas löneavdrag eller då han tjänstgör inom riket eller eljest å ort utom verksamhetsområdet.

Vid bestämmelsens tillämpning har tvekan uppstått beträffande frågan om rätt till behållande av utlandsförmån vid semester i vissa fall. Någon anledning till ändring i den förut återgivna huvudregeln har jag inte ansett föreligga. Författningsförslaget innebär den ändringen, att det jämväl i fall, då tjänsteman åtnjuter semester, skall ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, huru med förmånen skall förfaras.

Den för universiteten och vissa högskolor införda särbestämmelsen om representationsbidrag till vissa rektorer är föranledd av riksdagens beslut i anledning av vad som förordats i årets statsverksproposition (bilaga 2, p. 7). Såsom jag i angivna sammanhang uttalat, torde på Kungl. Maj:t ankomma att meddela de övergångsbestämmelser, som kan finnas behövliga.

35 §.

Lönertillägg vid vissa slag av tjänstgöring.

I de under 3 mom. av förevarande paragraf meddelade bestämmelserna för försvaret återfinnes de grundläggande föreskrifterna angående flygtillägg m. m.

I skrivelse den 16 juni 1953 har *flygförvaltningen* hemställt, att civilmilitära och civila tjänstemän inom flygvapnet, vilka — utan att vara flygförare — beordras fullgöra flygtjänstgöring i befattning såsom provflygare, måtte räknat fr. o. m. den 1 juli 1952 tillerkännas flygtillägg med 300 kronor för månad räknat.

Framställningen i fråga har följande bakgrund. Reglementets bestämmelser om flygtillägg äger tillämpning endast å militära och civilmilitära beställningshavare. I fråga om flygtillägg till civila tjänstemän inom flygvapnet äger Kungl. Maj:t meddela föreskrifter med stöd av senast genom beslut vid 1952 års riksdag lämnat bemyndigande (prop. 1952:204; SU 186; Rskr 345). Genom beslut den 14 september 1951 bemyndigade Kungl. Maj:t flygförvaltningen att till sådana icke-ordinarie tjänstemän, vilka enligt order utförde prov- och kontrollflygningar, utgiva särskild ersättning med 240 kronor för månad. I fråga om åtnjutande av dylik ersättning skulle de i Saar meddelade bestämmelserna om flygtillägg till beställningshavare vid försvaret äga motsvarande tillämpning. Med giltighet fr. o. m. den 1 juli 1952 har genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 september 1952 flygförvaltningen efter härom gjord framställning i stället bemyndigats att tills vidare till civila tjänstemän inom flygvapnet, som fullgör flygtjänstgöring som provflygare, kontrollflygare eller färdmekaniker, utge flygtillägg enligt för civilmilitära beställningshavare vid försvaret gällande bestämmelser.

I framställningen anföres, att vid flygförvaltningens försökscentral viss civil ingenjörspersonal i lägre lönegrad än den 23:e deltagar i provflygningar utan att vara flygförare. Dessa tjänstemän hade under giltighetstiden för det tidigare av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut ägt uppbära särskild ersättning med 240 kronor för månad. Fr. o. m. den 1 juli 1952 har de emellertid, med hänsyn till utformningen av de för civilmilitära beställningshavare gällande bestämmelserna om flygtillägg, endast kunnat erhålla dylikt tillägg med 180 kronor för månad, motsvarande flygtillägget till annan kontrollflygare än flygförare med placering i någon av lönegraderna Ca, Ce, Cf eller Cg 15—22. Jämväl civilmilitära beställningshavare kan komma att deltaga i provflygningar utan att vara flygförare. Enligt ämbetsverkets mening bör flygtillägget till icke flygförarutbildad deltagare i provflygningar — mot bakgrunden av att provflygare åtnjuter flygtillägg med 480 kronor för månad — utgå med lägst 300 kronor. Ändringen bör genomföras med återverkande kraft fr. o. m. den 1 juli 1952.

Utlåtanden över flygförvaltningens framställning har avgivits av *försva-*

rets civilförvaltning och *statens lönenämnd*. Förstnämnda myndighet tillstyrker framställningen och förordar i samband härmed, att i vad avser tid före genomförandet av ändringen i Saar föreskrifter skall meddelas genom särskilt Kungl. Maj:ts beslut. Lönenämnden ansluter sig till civilförvaltningens förslag.

Även jag finner mig kunna förorda, att icke flygförarutbildad deltagare i provflygning, i den mån förutsättningar i övrigt föreligger, skall kunna erhålla flygtillägg med 300 kronor för månad räknat. Författningstekniskt sett synes frågan böra regleras genom att i den under punkten 1 av förevarande moment intagna flygtilläggstabellen — på motsvarande sätt som redan gäller för kontrollflygare — skall för provflygare införas en kolumn för flygförare, i vilken nu gällande belopp skulle intagas, och en för övriga provflygare, där beloppet 300 kronor skulle intagas för de två högsta grupperna av civilmilitära beställningshavare. I fråga om civila tjänstemän torde det liksom tidigare få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut. För såväl civilmilitär som civil personal bör höjningen till 300 kronor gälla fr. o. m. den 1 juli 1954. Det synes mig emellertid skäligt, att sådan civil personal, som erhållit minskning i flygtillägget fr. o. m. den 1 juli 1952, beredes kompensation för denna minskning.

II. Avlöningsreglementet för folkskolan (Arf).

I prop. 1954:135 har på föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet framlagts förslag om inrättande av lönegradsplacerade distriktsöverlärartjänster. Till grund för förslaget ligger ett av *1950 års lärarutredning* den 29 augusti 1952 avgivet betänkande angående vissa med överlärarinstitutionen sammanhängande frågor. Förslaget innebär, att distriktsöverlärartjänsterna med tillämpning av det för flertalet rektorstjänster utnyttjade lönegradssystemet skall inplaceras i lönegrader med beteckningen Cb, avseende ordinarie anställning med förordnande för viss tid. I propositionen lämnas en redogörelse för överlärarorganisationens nuvarande utformning, omfattande jämväl gällande avlöningsbestämmelser. Jag torde få hänvisa till nämnda proposition beträffande denna redogörelse och detaljerna i det framlagda förslaget, som jämväl omfattar frågan om undervisningsskyldigheten å tjänsterna och de skyldigheter i övrigt som skall vara förenade med dem. Här må endast ytterligare erinras, att enligt propositionen ändring icke avses skola ske i nu gällande tillsättningsnormer, vilka bl. a. innefattar, att distriktsöverlärare samtidigt skall vara ordinarie folkskollärare i skoldistriktet.

I anslutning till de i förenämnda proposition framlagda förslagen har jag i prop. 1954:125 (bilaga 3) anmält frågan om lönegradsplacering för nämnda tjänster. Härvid har jag förordat, att lönegraderna Cb 2—6, motsvarande löneklasserna 28—32, skall tillämpas och att antalet läraravdel-

ningar inom distriktet skall vara avgörande för vilken av dessa lönegrader, som skall gälla. I de undantagsfall, då inrättande av dylik tjänst kan komma att medges i distrikt med mindre än 10 läraravdelningar, skall tjänsten placeras i lönegrad Cb 1, motsvarande löneklassen 27. Jag har vidare föreslagit, att distriktsöverlärare — i konsekvens med vad som gäller för andra tjänstemän i motsvarande löneläge enligt de statliga avlöningsreglementena — skall vara berättigade till semester under 35 dagar för år t. o. m. det år, varunder vederbörande fyller 39 år, och under 45 dagar för år i vad avser tiden därefter.

Då jag nu, i enlighet med vad som förutsatts i de båda nämnda propositionerna, upptar till behandling frågan om de avlöningsbestämmelser, som bör gälla för de föreslagna tjänsterna, vill jag till en början förorda, att tjänsterna i fråga inordnas under *avlöningsreglementet för folkskolan (Arf) den 30 juni 1948 (nr 437)*. Detta medför behov av tämligen omfattande ändringar i reglementet, till vilka jag torde få återkomma i det följande.

Vissa ytterligare ändringar i Arf synes mig samtidigt böra vidtagas. Jag vill sålunda först erinra om att enligt beslut vid 1952 års riksdag (VIII ht, p. 239) fr. o. m. läsåret 1952/53 en enhetlig lästid om 39 veckor skall genomföras i folkskolan. Föredragande departementschefen förutsatte emellertid då, att uppskov med övergång från en lästid om $36\frac{4}{7}$ veckor skulle kunna medgivas på grund av särskilda omständigheter. Enligt vad jag inhämtat torde för närvarande inom folkskolan utan undantag gälla en lästid av 39 veckor. Jag förordar därför, att de bestämmelser i Arf (2 § 1 mom., 4 § 2 mom., 13 § 1—3 mom., 15 § 3 mom. och 39 §), som har samband med tidigare tillämpade, differentierade lästider, skall revideras eller upphöra att gälla. Vidare har jag ansett viss ändring i 13 § 3 mom. andra stycket Arf böra göras i anledning av en framställning från Föreningen Sveriges mindre folkskolor. Till denna framställning torde jag få återkomma i det följande.

Lydelsen av Arf har inte fastställts av riksdagen. Med hänsyn till de nu ifrågasatta ändringarnas karaktär har jag emellertid ansett att för riksdagen bör framläggas ett utformat författningsförslag. Så vitt gäller de ändringar, som har samband med inordnandet under reglementet av distriktsöverlärartjänsterna, har vid förslagens utformande tjänat som underlag de förslag till bestämmelser, som framlades av 1950 års lärarutredning såsom bilagor till dess förenämnda betänkande, och de synpunkter på dessa förslag, som framkom vid remissbehandlingen av betänkandet. Det inom civildepartementet i enlighet härmed upprättade förslaget till *kungörelse om ändring i avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948 (nr 437)* torde få fogas såsom *bilaga 2* till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Det torde här böra erinras om det förslag till kungörelse om ändring i samma reglemente, vilket såsom bilaga till statsrådsprotokollet återfinnes i prop. 1954:160 angående folk- och småskollärares avlöningsförhållanden,

m. m. De båda kungörelseförslagen — vilka berör olika paragrafer inom reglementet — torde vid bifall till de förslag, som framlagts i de båda här ifrågavarande propositionerna, få sammanarbetas före utfärdandet av ändringsförfattningen. Härvid torde den jämkningen få göras i det vid propositionen 1954:160 fogade förslaget, att distriktsöverlärare undantages från tillämpningen av 23 § 4 mom., som behandlar det s. k. finskspråktillägget.

En närmare motivering för de nu föreslagna ändringarna torde vara erforderlig endast i vad gäller vissa av de ifrågavarande författningsrummen. I övrigt torde ändringarnas natur tillräckligt framgå av författningsförslaget, till vilket jag i dessa delar torde få hänvisa. De förut berörda ändringar, som föranledes av övergången till en enhetlig årlig lästid inom folkskolan, synes icke behöva kommenteras. Med angivna utgångspunkter lämnar jag härefter en redogörelse för vissa av ändringsförslagen.

1 §.

Reglementets tillämpningsområde.

Distriktsöverlärarna har inordnats under reglementet genom att de intagits i föreskrifterna i 1 mom. Anställning i lönegrad med beteckningen Cb innebär ordinarie anställning med förordnande för viss tid. Av den föreslagna lydelsen följer att, då i fortsättningen av reglementet talas om lärare och ordinarie lärare, detta uttryck inbegriper jämväl distriktsöverlärare.

4 §.

Tjänstgöringsföreskrifter.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, innehåller prop. 1954:135 vissa ståndpunktstaganden beträffande undervisningsskyldighet och andra åligganden för distriktsöverlärare. Det föreliggande författningsförslaget innefattar, att föreskrifterna om undervisningsskyldigheten intages i Arf under 2 mom. av förevarande paragraf. Kungl. Maj:t har ansetts böra tilläggas möjlighet att, i den mån särskilda omständigheter det föranleder, förordna om viss jämkning i denna skyldighet. Såväl höjning som sänkning av timantalet bör härvid kunna ifrågakomma. De övriga åligganden, som förutsatts skola utan särskild ersättning kunna vara förenade med tjänsterna (ledarskap för fortsättningsskolan, skyldighet att åtaga sig sekreterarskap i skolstyrelsen) har ansetts böra regleras i stadgeväg; erinran har emellertid i förevarande sammanhang gjorts om att i tjänstgöringsskyldigheten ingår att bestrida de göromål, som i vederbörlig ordning åläggas läraren.

Som ett nytt 7 mom. i paragrafen (nuvarande 7 mom. har omnummererats till 8 mom.) har intagits föreskrift om skyldighet för distriktsöverlärare att under högst tre månader av ett och samma kalenderår mottaga förordnande att uppehålla ledamotstjänst i skolöverstyrelsen eller tjänst som statens folkskolinspektör.

5 §.

Förening av lönegradsplacerade tjänster m. m.

Såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, skall distriktsöverlärare samtidigt inneha ordinarie folkskollärartjänst inom distriktet. Denna anordning har en principiell motsvarighet i vad som gäller för rektorer enligt den för läroverk m. fl. läroanstalter meddelade särskilda bestämmelsen i 6 § Saar. I anslutning härtill har i 1 mom. b) av förevarande paragraf medgivits förening av distriktsöverlärartjänst med den innehavda folkskollärartjänsten, under förutsättning att utövningen av sistnämnda tjänst frånträdes. Det för rektorer i allmänhet tilläpade systemet innebär, att den lärartjänst, vars utövning vederbörande på motsvarande sätt frånträder under rektorsförordnandet, föres över stat och sålunda kan återbestättas med ny innehavare. Om rektorsförordnandet utlöper eller eljest upphör, äger rektor återinträda i sin tidigare lärartjänst. Innehavare av lärartjänst är skyldig att, om så erfordras, låta förflytta sig till annan tjänst. Jämväl i fråga om distriktsöverlärare torde i allmänhet få tillämpas ett motsvarande överstatförande av innehavd lärartjänst. Föreskrift härom torde böra intagas i folkskolestadgan. Förflyttningskyldighet för ny innehavare av tjänsten föreligger redan enligt 9 § Arf.

6 §.

Förening av tjänst med tjänstebefattning eller uppdrag.

Fråga om tillstånd för distriktsöverlärare att med sin tjänst förena tjänstebefattning eller uppdrag, som avses i 1 mom. av förevarande paragraf, bör i anslutning till lärarutredningens förslag prövas av skolöverstyrelsen.

6 a och 21 a §§.

Vikariatsförordnanden m. m. Vikariatsersättning.

I den föreslagna nya 6 a § meddelas föreskrifter rörande vikariatsförordnanden å distriktsöverlärartjänster. Denna paragraf kompletteras — förutom av ett stadgande i 11 § om avlöningsförmåner vid vikariatslöneförordnande — av den likaledes nya 21 a §, som reglerar den vikariatsersättning, som utgår vid annat vikariatsförordnande än vikariatslöneförordnande.

Föreskrifterna är väsentligen utformade efter mönster av de i Saar meddelade motsvarande bestämmelserna. Dock har exempelvis icke ansetts erforderligt medtaga bestämmelser, motsvarande de i Saar meddelade om förordnanden att bestrida göromål, som eljest ankommer på tjänstemän i viss högre lönegrad.

I 21 a § 2 mom. har intagits föreskrift om att vikariatsersättning vid förordnande under ferietid utgår enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser. I 3 mom. meddelas särskild föreskrift om ordningen för bestämmande av ersättning till annan vikarie än lönegradsplacerad lärare.

I detta sammanhang torde böra erinras om att enligt uttalande i prop. 1954:135 jämväl i fortsättningen skall gälla den för närvarande i § 8 b folkskolestadgan under punkten 5 meddelade föreskriften om viss begränsning i fråga om skyldigheten att förordna vikarie å distriktsöverlärartjänst. I skoldistrikt med mindre än tjugu läraravdelningar skall det följaktligen åligga skolrådet (skolstyrelsen) att förordna vikarie under distriktsöverlärarens semester allenast om och i den mån skolöverstyrelsen därom lämnat föreskrift. Angivna föreskrift får betydelse vid tillämpningen av 6 a § 1 mom. Arf.

10 §.

Ordinarie lärares avgångsskyldighet.

Förevarande paragraf har i fråga om distriktsöverlärare kompletterats med en föreskrift motsvarande vad som gäller enligt Saar.

13 §.

Lönegrader. Löneklasser. Lönebelopp.

Förevarande paragraf har — samtidigt med att ändringar i sakligt hänseende företagits — omredigerats rent formellt.

I 1 mom. har intagits föreskrifter om fördelning av distriktsöverlärarna på de olika lönegraderna. Beslut om inplacering i lönegrad enligt i momentet meddelade föreskrifter föreslås skola meddelas av skolöverstyrelsen i enlighet med av Kungl. Maj:tt meddelade närmare bestämmelser.

Den i 4 mom. föreslagna ändringen har föranletts av den tidigare i korthet omnämnda framställningen från *Föreningen Sveriges mindre folkskolor*. Enligt gällande lydelse av förevarande moment (nuvarande 13 § 3 mom.), som till sitt sakliga innehåll faller tillbaka på beslut vid 1945 års riksdag (prop. 1945:218), äger, så vitt här är i fråga, lärare vid mindre folkskola eller biträdande lärare åtnjuta lön enligt löneklassen närmast över den, i vilken han är placerad. Därest den som under minst tio år i följd innehaft sådan lärartjänst, som förut sagts, tvångsvis förflyttas till småskollärartjänst, skall han, så länge han innehar tjänst av sistnämnda slag, alltså åtnjuta lön enligt löneklassen närmast över den, i vilken han är placerad. Härtill anknyter vissa bestämmelser om rätt till förhöjd pension i 10 § 2 mom. tjänstepensionsreglementet för folkskolan och i 8 § 2 mom. familjepensionsreglementet för folkskolan. Föreningen har i sin den 20 februari 1951 dagtecknade framställning hemställt om slopande av angivna förutsättning om innehav av lärartjänst vid mindre folkskola eller tjänst som biträdande lärare under minst tio år i följd för bibehållande vid tvångsförflyttning av nämnda förmåner.

Remissyttranden över framställningen har avgivits av *skolöverstyrelsen* och *statens lönenämnd*. Förstnämnda myndighet har ansett risken för obil-

liga verkningar av det gällande stadgandet vara liten, särskilt med hänsyn till att tjänsterna som lärare vid mindre folkskola och som biträdande lärare är under fortlöpande stark avveckling. Överstyrelsen har därför ansett, att framställningen icke bör föranleda någon åtgärd. Lönenämnden har dock funnit det obestridligt, att stadgandet i olika fall kan leda till ett för ifrågavarande lärare oförmånligt resultat. Med hänsyn härtill har lönenämnden föreslagit, att Kungl. Maj:t i lämpligt sammanhang utverkar riksdagens bemyndigande att vidtaga viss ändring i stadgandet. En dylik ändring bör innefatta möjlighet för Kungl. Maj:t att, då särskilda skäl det föranleder, medge lärare rätt att bibehållas vid de särskilda förmånerna, oaktat kortvarigt avbrott förelegat i hans anställning som lärare vid mindre folkskola eller som biträdande lärare.

Då de erfarenheter, som gjorts beträffande verkningarna av gällande bestämmelser, bekräftar vad lönenämnden uttalat, har jag ansett mig böra förorda sådan ändring i här ifrågavarande stadgande, som föreslagits av lönenämnden. Författningsförslaget har utformats i enlighet härmed.

18 och 20 §§.

Lön under tjänstledighet. Semester och ferier.

I förslaget till ändrad lydelse av 20 § har inarbetats de bestämmelser om semester, vilka synes erforderliga vid bifall till de förslag om semester för distriktsöverlärare, som framlagts i prop. 1954:125. Bestämmelserna är utformade i anslutning till motsvarande bestämmelser i Saar, dock har vissa av de där meddelade föreskrifterna icke ansetts ha praktisk betydelse beträffande här ifrågavarande tjänster.

I anslutning till vad skolöverstyrelsen uttalat i sitt yttrande över lärarutredningens betänkande, har i 1 mom. förutsatts, att semester i allmänhet skall uttagas under ferietid. För beviljande av semester under annan tid förutsattes medgivande av vederbörande statens folkskolinspektör.

Enligt de i Saar meddelade bestämmelserna skall i allmänhet semesterns omfattning bestämmas med hänsynstagande till den tid under året, varunder tjänst innehafvs. Härifrån gäller emellertid det undantaget, att tjänsteman, som avgår med rätt till ålders- eller förordnandepension, äger åtnjuta den semester, som skulle ha tillkommit honom, om han kvarstått i tjänst till kalenderårets utgång. Den omständigheten, att distriktsöverlärare i allmänhet torde komma att avgå med pension vid utgången av redovisningsår, har icke ansetts motivera ett avsteg från sist angivna princip i vad gäller dessa lärare. Så har heller icke skett i de i Saar meddelade bestämmelserna för rektorer.

I konsekvens med vad enligt Saar gäller i fråga om förhållandet mellan

semester och antalet tjänstledighetsdagar med oavkortad lön i samband med sjukdom, innefattar förslaget till lydelse av 18 § vissa ändrade regler beträffande sist angivna förmån för distriktsöverlärare.

III. Övriga avlöningsreglementen.

Vissa ändringar erfordras jämväl i *avlöningsreglementet för kyrkomusiker* den 9 juni 1950 (nr 385), *avlöningsreglementet för övningslärare* den 9 juni 1950 (nr 386) samt *avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m.* den 27 augusti 1951 (nr 615).

I fråga om samtliga angivna avlöningsreglementen gäller, att deras lydelse icke har fastställts av riksdagen. Med hänsyn härtill och då de ändringar, som erfordras i reglementena, icke synes vara av natur att behöva redovisas för riksdagen på sätt som skett beträffande ändringarna i Saar och Arf, begränsar jag mig beträffande ifrågavarande reglementen till att redovisa de författningsrum, som bör ändras, och ändringarnas sakliga innehåll.

Vid bifall till de i prop. 1954:125 (bilaga 5) framlagda förslagen i fråga om kyrkomusiker erfordras vissa ändringar i *avlöningsreglementet för kyrkomusiker*. Uppflyttningen av domkyrkoorganisttjänsterna till lönegrad Ca 27 föranleder sålunda ändringar i lönegradstabellen i 5 § 1 mom. samt i reglerna om tjänstledighetsavdrag vid sjukdom och om semester i 11 § 1 6 b) respektive 12 § 1 mom. reglementet. De ändrade beräkningsgrunderna för kontorstillägg måste vidare intagas i 32 § 1 mom. reglementet.

Redan i samband med den i det föregående lämnade redogörelsen för erforderliga ändringar i Saar har jag i specialmotiveringen till 1 § förordat, att facklärartjänsterna vid seminariet för huslig utbildning i Umeå skall inordnas under *avlöningsreglementet för övningslärare*. Härför erforderlig ändring i stadgan för övningslärare ankommer på Kungl. Maj:t att vidtaga. I avlöningsreglementet erfordras ändring i lönegradsbestämmelserna i 5 § 1 mom. samt införande av det föreslagna befattningsarvodet till huvudlärare vid handarbetslinjen i 14 a §.

Enligt den i nyssberörda 5 § 1 mom. reglementet intagna tabellen är ordinarie lärare i teckning, musik eller gymnastik med lek och idrott placerad i lönegrad Ca 23, om tjänsten är inrättad vid högre allmänt läroverk, högre tekniskt läroverk, enskilt gymnasium eller högre enskilt läroverk. Sådan lärare vid realskola är däremot placerad i lönegrad Ca 21. I särskilda, den 21 april 1953 resp. den 30 april 1953 dagtecknade framställningar har *rektor vid samrealskolan och kommunala gymnasiet i Brännkyrka* och *Stockholms folkskoledirektion* hemställt om sådan ändring i reglementet, att jämväl ordinarie lärare i angivna ämnen vid sådan realskola, som är för-

enad med kommunalt gymnasium, erhåller placering i lönegrad Ca 23. I remissyttranden över framställningarna har *skolöverstyrelsen* och *statens lönenämnd* tillstyrkt desamma. Även jag anser mig kunna förorda den begärda ändringen. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde jämväl ändring av angivna innebörd få göras i reglementet.

I *avlöningsreglementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m.* erfordras slutligen vissa ändringar vid bifall till de i prop. 1954:125 (bilaga 4) framlagda förslagen beträffande rektors- och lärartjänsterna vid folkhögskolor. Ändringarna berör lönegradstabellen i 5 § 1 mom. och bestämmelserna om ersättning till rektorsvikarie i 16 § reglementet.

IV. Allmänna resereglementet.

Enligt 1929 års allmänna resereglemente ägde förrättningsman vid resa med fartyg åtnjuta resekostnadsersättning motsvarande avgift för enskild hytt med högst två liggplatser, om han tillhörde reseklass I, avgift för hyttplats, om han tillhörde reseklass II, och avgift för salongsplats, om han tillhörde reseklass III. Motsvarande bestämmelser i det nu gällande allmänna resereglementet, vilket trädde i kraft den 1 januari 1953, innebär att förrättningsman tillhörande reseklass I åtnjuter ersättning för avgift för en hyttplats i I klass och annan förrättningsman ersättning för avgift för en hyttplats i II klass.

Såväl de nu gällande som de äldre bestämmelserna rörande fartygsresor har i praktiken haft betydelse endast beträffande resor mellan Gotland och fastlandet.

På grund av nyssnämnda bestämmelser i 1929 års resereglemente kunde förrättningsman i högsta reseklassen, om enmanshytt inte stod att erhålla, utfå gottgörelse för båda liggplatserna i en tvåmanshytt. Numera utgår däremot ersättning i första hand för en plats i I klass tvåmanshytt. Om inte sådan plats men väl plats i enmanshytt skulle kunna erhållas, utgår ersättning för enmanshytt. Den tidigare möjligheten att få kostnad för två platser ersatt har bortfallit.

Beträffande förrättningsman i reseklass II innebär visserligen 1929 års resereglemente, med hänsyn tagen till den allmänna regeln om billigaste färd sätt, att ersättning utgick i första hand för en plats i II klass hytt (innehållande 2—4 platser), i andra hand för en plats i I klass tvåmanshytt och i tredje hand för enmanshytt (endast i I klass). Emellertid innefattar en tjänsteresa till eller från Gotland i allmänhet även resa med tåg, och enligt de såväl före som efter den 1 januari 1953 gällande bestämmelserna för samtrafik mellan statens järnvägar och Ångfartygsaktiebolaget Gotland berättigar II klass biljett till begagnande av I klass hytt. I praxis utbetalas

des före nämnda dag ersättning i enlighet härmed. Ett sådant förfarande är emellertid inte förenligt med den uttryckliga begränsning av ersättningsrätten, som i det nya resereglementet genomförts beträffande förrättningsmän i reseklass II.

Bristen i överensstämmelse mellan 1952 års resereglemente och samtrafikbestämmelserna har påtalats dels i en framställning från *Gotlands statsanställdas centralorganisation* den 14 januari 1953 och dels i en till mig ställd skrivelse den 21 november 1953 från *militärbefälhavaren i VII militärområdet*. Centralorganisationen har därvid anhållit bl. a. om sådan ändring i resereglementets hithörande föreskrifter, att förrättningsman i reseklass I berättigas åtnjuta ersättning för avgift för en plats i I klass enskild hytt och förrättningsman i reseklass II ersättning för avgift för en plats i I klass hytt. Militärbefälhavaren har redogjort för vissa svårigheter, som uppkommit i samband med järnvägsmyndigheternas granskning av beställningar å tjänsteresa med fartyg och järnväg.

För egen del har jag efter övervägande av förevarande spörsmål funnit mig böra förorda vissa jämkningar i de nuvarande ersättningsvillkoren vid inrikes fartygsresor. Jag har härvid ansett det böra beaktas, att olägenheter i praktiken vållats av att allmänna resereglementet tillerkänner förrättningsman i reseklass II mindre förmåner vid fartygsresor till och från Gotland än dem som enligt gällande samtrafikbestämmelser tillkommer resande i allmänhet, vilka i samband med sådan resa färdas i II klass på tåg. Då vidare hytterna i II klass är utrustade med två, tre eller fyra kojor, under det att II klass sovkupé på tåg icke innehåller mer än två liggplatser, synes skäl tala för en viss förbättring av villkoren vid fartygsresor för förrättningsmän i reseklass II. Jag tillstyrker därför, att 6 § allmänna resereglementet ändras på sådant sätt, att förrättningsman tillhörande reseklass II berättigas åtnjuta resekostnadsersättning motsvarande avgiften för en hyttplats i I klass.

Vad beträffar reseklass I kan jag inte finna det motiverat att återgå till den tidigare gällande bestämmelsen, enligt vilken förrättningsman i vissa fall ägde åtnjuta ersättning för avgift för två liggplatser. Med beaktande av att förrättningsman i reseklass I vid tågresor äger åtnjuta ersättning för biljett till I klass sovkupé vill jag dock föreslå den ändringen, att sådan förrättningsman skall äga rätt till ersättning för i första hand avgift för hytt innehållande en liggplats.

Ett inom civildepartementet i enlighet med det anförda upprättat förslag till *kungörelse om ändrad lydelse av 6 § 1 mom. allmänna resereglementet den 21 november 1952 (nr 735)* torde få fogas såsom *bilaga 3* till statsrådsprotokollet i detta ärende.

V. Vissa särskilda frågor.

Vidgad möjlighet att bevilja semester i vissa fall.

Enligt 29 § 1 mom. Saar gäller, att semester erhålles å tid, som prövas lämplig med hänsyn till göromålens behöriga gång, antingen under det löpande kalenderåret eller, om detta på grund av tjänstgöringsförhållandena icke kunnat ske eller vederbörande myndighet i annat fall finner skäl därtill lämna medgivande, under tiden den 1 januari—den 31 maj nästpåföljande år. Semester måste således uttagas senast under maj månad året efter det, under vilket semestern intjänats. Från denna huvudprincip gäller, så vitt avser tjänstemän i allmänhet, undantag allenast i fråga om tjänstemän, stationerade å orter inom riket, där kallortstillägg utgår. Avsedda tjänstemän kan av vederbörande myndighet medgivas erhålla semester under det nästpåföljande året i följd med semester för detta år. Någon dispensmöjlighet för Kungl. Maj:t inrymmes icke i stadgandet.

I skrivelse den 26 februari 1954 har *domänstyrelsen* gjort framställning om medgivande för viss personal vid domänverket med stationering utom kallortsområdet att åtnjuta semester, som belöper sig på år 1953, efter utgången av maj månad 1954. Behov av dylikt medgivande har, enligt vad styrelsen framhåller, uppstått genom de svåra och omfattande härjningar av skog, som medfördes av de hårda stormarna inom vissa delar av mellersta och östra Sverige i början av januari 1954. Särskilt katastrofartade stormfällningar har vållats inom vissa revir i Gävle-Dala distrikt, Bergslagsdistriktet samt Östra och Södra distrikten. Härav har föranletts en exceptionellt stor arbetsbörda för den inom ifrågavarande områden stationerade personalen. Trots att omplacering i betydande utsträckning skett av personal från andra delar av landet till de stormhärjade områdena, kan varken den där stationerade eller den dit omplacerade personalen räkna med att före maj månads utgång utfå någon del av eventuellt återstående semester för år 1953. Då hinder mot uttagande av semester inom den författningsenliga tiden medförts av det uppkomna katastrofläget och omständigheter, varöver personalen ej råder, anser domänstyrelsen, att den berörda personalen bör kunna beredas rätt att framflytta eventuellt kvarstående semester från år 1953 på sätt i 29 § 1 mom. Saar föreskrives beträffande tjänstemän, stationerade inom kallortsområdet.

Mot bakgrunden av vad i domänstyrelsens framställning anförts, föreslår jag att riksdagens bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser av den innebörd som domänstyrelsen föreslagit. Då enligt vad jag under hand inhämtat liknande svårigheter torde förekomma för vissa skogsvårdsstyrelser, synes bestämmelserna böra få avse såväl den i framställningen avsedda personalen vid domänverket som motsvarande personal hos skogsvårdsstyrelserna.

Anstånd med omstationering för längre tid än ett år.

Sedan några år har bestämmelser funnits meddelade angående särskilda förmåner åt tjänsteman, som efter omplacering till annan ort inte kunnat erhålla familjebostad därstädes. Under åren 1947—1952 gällde härvidlag, att sådan tjänsteman omstationerades i vanlig ordning men under vissa förutsättningar kunde av vederbörande myndighet medges uppbära s. k. omplaceringstraktamente, varvid lönen skulle utgå enligt för den tidigare stationeringsorten gällande ortsgrupp. Myndighets befogenhet att tillerkänna tjänsteman omplaceringstraktamente avsåg en tid av högst sex månader. I ett stort antal fall prövade emellertid Kungl. Maj:t skäligen att genom särskilda medgivanden förlänga nämnda maximitid. Anordningen med omplaceringstraktamente har fr. o. m. år 1953 ersatts av ett system, innebärande att vederbörande myndighet kan bevilja tjänstemannen anstånd med omstationering intill dess han kunnat erhålla bostad av sådan beskaffenhet, att han skäligen bort godta densamma. Dyligt anstånd medför, att lönen utgår efter samma ortsgrupp som tidigare samt att tjänstemannen kommer i åtnjutande av traktamente enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet, ehuru med viss reduktion av beloppet efter 90 dagar. Myndighet äger bevilja anstånd med omstationering för en tid av högst ett år.

Med skrivelse den 8 januari 1954 har *försvarets civilförvaltning* överlämnat ett tjugotal ansökningar om rätt att åtnjuta anstånd med omstationering under längre tid än ett år. I skrivelsen anföres, att civilförvaltningen med hänsyn till det avsevärda antalet inkomna ansökningar av angiven innebörd ansett sig böra närmare undersöka förhållandena på bostadsmarknaden på orter, som beröres av omplaceringar inom försvaret. Ämbetsverket har därför införskaffat yttrande från chefen för försvarsstaben rörande möjligheterna för omplacerad personal inom försvaret att erhålla familjebostäder. Av yttrandet, vilket avgivits efter hörande av det inom försvarsstaben inrättade bostadsförmedlingsorganet, framgår, att bostadsläget alltjämt är tryckt. Inom de större tätorterna uppges sålunda den omplacerade personalen endast i undantagsfall kunna påräkna lämplig familjebostad inom ett å två år efter omplaceringen. Försämring av möjligheterna att erhålla bostad har enligt försvarsstabschefen inträtt främst i Stockholm och Göteborg. Å andra sidan kan en förbättring uppvisas för vissa mindre tätorter.

Mot bakgrunden av vad försvarsstabschefen anfört vill det enligt civilförvaltningen förefalla, som om nuvarande maximitid av ett år för beviljande av anstånd med omstationering är alltför knapp. I vart fall, anser ämbetsverket, kan det synas befogat att medge längre anstånd i fall, då tjänsteman omstationerats till ort med särskilt bekymmersamma hyresförhållanden. Ett sådant medgivande kan dock inte lämnas enbart personal vid försvaret utan måste gälla för hela statsförvaltningen. Om ändrad

praxis därvidlag skulle anses genomförbar, säger sig civilförvaltningen inte ha något att erinra däremot.

Genom beslut vid 1952 års riksdag erhöll Kungl. Maj:t i prop. 1952:197 begärt bemyndigande att utfärda bestämmelser angående omstationering i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen anförts. Rörande frågan om den längsta tid, under vilken anstånd med omstationering bör få åtnjutas, gjordes i propositionen inte något särskilt uttalande utöver ett öförmälände av att det kommittéförlag, på vilket propositionen var grundat, innebar en utsträckning till ett år av den då gällande maximitiden för åtnjutande av omplaceringstraktamente. Kungl. Maj:t har emellertid vid avgörandet av ärenden om anstånd för tid överstigande ett år ansett förlängning inte böra medges annat än i ett mindre antal fall, då speciella omständigheter förelegat. I allmänhet har då varit fråga om tidsbegränsade omplaceringar. Endast den omständigheten, att vederbörande på grund av läget på bostadsmarknaden inte kunnat erhålla bostad inom ett år, har således inte föranlett bifall till ansökningar om förlängt anstånd.

Med ett par undantag föreligger i de av försvarets civilförvaltning nu överlämnade ärendena inte några sådana särskilda omständigheter, som hittills plägat medföra förlängt anstånd.

Enligt den förenämnda utredningen rörande möjligheterna att erhålla bostad på olika förläggningsorter skulle en försämring ha inträtt på vissa större sådana orter, framför allt Stockholm och Göteborg, medan någon lättnad på bostadsmarknaden skulle kunna spåras på en del mindre tätorter. Samma tendenser i stort kan utläsas av en inom bostadsstyrelsen upprättad promemoria angående bostadsmarknadsläget hösten 1953. Även om enligt min mening den nuvarande ettårsgränsen för anstånd med omstationering i princip bör bibehållas, synes å andra sidan möjligheter böra förefinnas att, i den mån förhållandena ger anledning därtill, medge anstånd för längre tid än ett år även under andra omständigheter än sådana, som hittills ansetts böra förutsättas. På grund härav föreslår jag, att riksdagens bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att i särskilda fall besluta om anstånd med omstationering även för längre tid än ett år. Ett dylikt bemyndigande bör givetvis utnyttjas med stor försiktighet. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det jämväl få ankomma på Kungl. Maj:t att, om så befinnes lämpligt sedan närmare erfarenheter vunnits rörande tillämpningen av bemyndigandet, överlåta åt myndighet att besluta om dylik förlängning av anstånd med omstationering.

Särskild ersättning i vissa fall till befattningshavare, som är berättigad till invalidränta enligt 1901 års olycksfallsersättningslag.

I skrivelse den 18 april 1953 har *Svenska järnvägsmannaförbundet* hemställt om vidtagande av åtgärder för att sådana i tjänst varande befattnings-

havare vid statens järnvägar, som skadats genom olycksfall i arbete under giltighetstiden för 1901 års lag angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, skall kunna komma i åtnjutande av livränta för täckande av extrakostnader, som fortfarande åsamkas dem till följd av den ådragna skadan. Framställningen åsyftar, att tjänstemän, som skadats före ikraftträdandet den 1 januari 1918 av 1916 års olycksfallsförsäkringslag, skall på motsvarande sätt som gäller enligt den sistnämnda lagen kunna kompenseras för extrakostnader av i framställningen angivet slag. Över framställningen har yttrande avgivits av järnvägsstyrelsen.

Så vitt avser statens tjänstemän gäller för närvarande enligt 1916 års lag och statens allmänna avlöningsreglemente (Saar) följande huvudregler beträffande förhållandet mellan invaliditetslivränta och avlöning efter återinträde i tjänstgöring.

De grundläggande bestämmelserna om avdrag från invaliditetslivränta för avlöningsförmåner är intagna i 11 § 1916 års lag. Enligt i kungörelse 1942:678 meddelade föreskrifter om lagens tillämpning å statsanställda skall vid olycksfall i arbete för statens räkning ersättning av statsmedel utges enligt lagens bestämmelser, i den mån ej i anledning av olycksfallet på grund av eljest gällande bestämmelser sådant understöd utgår, som enligt 11 § lagen må avdragas från ersättningen.

Enligt 11 § 1 mom. lagen må i princip endast avdragas förmåner som utgör understöd i anledning av olycksfallet. I momentet har härvidlag genom lagändringar åren 1936 och 1945 såsom ett fjärde stycke intagits en specialbestämmelse för vissa statsanställda m. fl., vilken är tillämplig i fall, där den skadade innehar eller erhåller anställning med lön, som är bestämd i författning eller eljest fastställd av statlig myndighet, utan att därvid angivits, att avdrag å lönen må göras för livränta i anledning av olycksfall i arbetet. Stadgandet har numera avseende å samtliga statligt anställda tjänstemän med avlöning enligt statens allmänna avlöningsreglemente. I den mån förutsättningar i övrigt föreligger för tillämpning av 11 § lagen, skall i dylika fall lönen till den del densamma motsvarar den skadade tillerkänd dylik livränta anses utgöra understöd på grund av olycksfallet. Härav följer att livränta enligt lagen i allmänhet icke kommer att utgå i dessa fall.

Oavsett om lönen är större än livräntan, må emellertid enligt lagstadgandet livräntan utgå om och i den mån särskilda förhållanden det föranleder. I förarbetena till här ifrågavarande stadgande (prop. 1936:218, s. 49) har såsom exempel på dylika särskilda förhållanden angivits, att skadan medför ökade levnadskostnader, att den skadade nödgas avstå från en lönande bisyssla eller att han blir oanvändbar i viss med särskild ersättning förenad kvalificerad tjänstgöring.

Till grund för riksförsäkringsanstaltens prövning av frågor om utgivande av livränta med hänsyn till förekomsten av sådana särskilda omständigheter, som här avses, lägges i regel utredningar genom vederbörande myndighet, därvid den skadade själv skall ha beretts tillfälle att framlägga sina synpunkter.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att statligt anställd tjänsteman med avlöning enligt Saar, som är berättigad till livränta enligt 1916 års lag,

i allmänhet icke utfår sådan livränta efter återinträdet i tjänstgöring. Såsom undantag härifrån gäller, att livränta efter beslut av riksförsäkringsanstalten må utgå helt eller delvis, om och i den mån särskilda förhållanden av i redogörelsen angiven beskaffenhet det föranleder.

Enligt från riksförsäkringsanstalten erhållna uppgifter utgör för närvarande det totala antalet livräntefall, å vilka 11 § 1 mom. fjärde stycket tillämpas, för civila statsanställda 446 (varav vid statens järnvägar 311). I 233 (158) av dessa fall innehålles livräntan helt. Så vitt gäller de 213 (153) fall, beträffande vilka särskilda omständigheter ansetts föreligga, utgår mindre än hälften av livräntan i 120 (97) fall och mindre än en fjärdedel därav i 63 (54) fall.

Beträffande innebörden av gällande bestämmelser torde böra tilläggas, att för tjänstemän i statsunderstödd verksamhet med avlöning enligt statliga avlöningsreglementen avdrag å lönen skall ske för livränta enligt olycksfalls- eller yrkessjukdomsförsäkringslagen. Härvid skall lönen nedsättas med belopp motsvarande livräntans storlek, såvida ej Kungl. Maj:t på särskild framställning annat medgiver. Vid Kungl. Maj:ts prövning av sådan framställning kan beaktas förekomsten av sådana särskilda omständigheter, som förut nämnts.

Enligt 1901 års lag ålåg det arbetsgivaren att i fall, som i lagen avsågs, utge ersättning vid skada till följd av olycksfall i arbete. Möjlighet förelåg till försäkring hos riksförsäkringsanstalten, men däremot icke skyldighet. Såsom framgår av prop. 1945:150 hade statens järnvägar icke haft sina anställda försäkrade i riksförsäkringsanstalten. I allmänhet hade vid bestämmande av ersättning vid olycksfallsskada järnvägsstyrelsen, efter hörande av riksförsäkringsanstalten, träffat överenskommelse med den skadade om visst livräntebelopp. Dyliga livräntor utgår enligt praxis först efter vederbörandes avgång ur tjänst. Någon kompensation för merkostnader m. m. i form av åtnjutande av livränta, helt eller delvis, utöver lön kan med hänsyn härtill icke förekomma.

I sitt remissutlåtande förklarar sig *järnvägsstyrelsen* intet ha att erinra mot att förslagsvis fr. o. m. den 1 juli 1954 livränta, som enligt grunderna i 1901 års olycksfallsersättningslag tillerkänts befattningshavare vid statens järnvägar, medgives utgå redan före vederbörandes avgång ur tjänst, om och i den mån särskilda förhållanden det föranleder. Vid tillämpningen härav förutsättes skola tillämpas samma principer, som gäller beträffande utbetalning av livränta enligt 11 § 1 mom. fjärde stycket 1916 års lag. Antalet fall, där livränta skulle kunna utgå, beräknas icke överstiga 20.

Förevarande fråga berör endast sådana fortfarande i tjänst varande befattningshavare, som skadats genom olycksfall i arbete före den 1 januari 1918. Med hänsyn till att för ifrågavarande befattningshavare i allmänhet torde föreligga avgångsskyldighet senast vid 63 års ålder, kan det för närvarande icke vara fråga om något större antal befattningshavare. Järnvägs-

styrelsen har beräknat antalet fall hos statens järnvägar till högst 20. Vid verkställda undersökningar har icke framkommit något fall vid annat verk; det torde dock icke få anses helt uteslutet att några ytterligare fall kan förekomma.

Det torde med säkerhet kunna fastslås, att frågan icke har någon större räckvidd, sedd ur allmän ekonomisk synpunkt. För det fåtal befattningshavare, som beröres av frågan, är det däremot naturligen av största betydelse att erhålla samma möjligheter till kompensation som tillkommer arbetskamrater, vilka ådragit sig skador vid senare inträffade olycksfall. Det synes mig därför önskvärt att nå fram till ett positivt beslut i frågan.

Emellertid kan jag icke förorda, att hittillsvarande praxis vid statens järnvägar, innefattande att livränta utgår först efter avgången ur tjänst, skall brytas. I stället torde, såvitt gäller den i framställningen avsedda personalen vid statens järnvägar, bemyndigande böra lämnas järnvägsstyrelsen att i förekommande fall av trafikmedel utge särskild ersättning, motsvarande det livräntebelopp, som skulle ha utgått enligt av styrelsen förordade beräkningsgrunder. I den mån det skulle framkomma att befattningshavare i motsvarande belägenhet finnes vid annat verk, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t därtill bemyndigar, att meddela beslut om utgivande av motsvarande särskild ersättning.

Riksdagens bemyndigande torde böra utverkas för Kungl. Maj:t att meddela beslut i enlighet med vad sålunda förordats.

Hemställan.

Vad jag i det föregående under I—IV förordat bör träda i kraft den 1 juli 1954. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kan finnas erforderliga. Bl. a. erfordras i anledning av förslaget i fråga om vissa övningslärare ändringar i vederbörande personalförteckningar.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att

1) vidtaga ändringar i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436) i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga 1 vid statsrådsprotokollet i ärendet fogade författningsförslaget,

2) vidtaga ändringar i avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948 (nr 437) i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga 2 vid statsrådsprotokollet i ärendet fogade författningsförslaget,

3) vidtaga ändringar i avlöningsreglementet för kyrkomusiker den 9 juni 1950 (nr 385), avlöningsreglementet för övningslärare den 9 juni 1950 (nr 386) samt avlöningsreg-

Kungl. Maj:ts proposition nr 192.

lementet för statsunderstödda folkhögskolor och lantbruksundervisningsanstalter m. m. den 27 augusti 1951 (nr 615) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående under III förordats,

4) vidtaga ändring i allmänna resereglementet den 21 november 1952 (nr 735) i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga 3 vid statsrådsprotokollet i ärendet fogade författningsförslaget,

5) i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående under V förordats

a) meddela bestämmelser för viss personal vid domänverket och vid skogsvårdsstyrelserna i fråga om semester, som belöper sig på år 1953,

b) i särskilda fall medge anstånd med omstationering längre tid än ett år,

c) meddela beslut om utgivande i vissa fall av särskild ersättning till befattningshavare, som är berättigade till livränta enligt 1901 års olycksfallsersättningslag,

6) utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av förenämnda förslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars-Arvid Frithiof.

Förslag

till

kungörelse om ändring i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948 (nr 436).

Härigenom förordnas,

att följande författningsrum i statens allmänna avlöningsreglemente den 30 juni 1948¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, nämligen *dels* de allmänna bestämmelserna i 1 § 1 mom. och 3 § 1 mom., *dels* de särskilda bestämmelserna i 21, 28 och 33 §§ samt 35 § 3 mom.,

samt att den i 14 § reglementet meddelade särskilda bestämmelsen för poliskåren i Boden skall upphöra att gälla.

1 §.

Reglementets tillämpningsområde m. m.

1 mom. Detta reglemente äger tillämpning beträffande

- a) *statens tjänstemän* — — — riksdagens verk;
- b) *tjänstemän vid Stockholms högskola*, i den mån de innehava tjänster upptagna å personalförteckning, som Kungl. Maj:t fastställt med stöd av riksdagens beslut;
- c) *rektorer och* — — — *tillämpning*, med undantag av övningslärare;
- e) *rektor och ämneslärare vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala* ävensom *rektor vid seminariet för huslig utbildning i Umeå*;
- f) *rektorer och* — — — riksdagens beslut.

3 §.

För reglementets tillämpning grundläggande bestämmelser.

1 mom. I reglementet — — — särskilda bestämmelserna.

Med *universiteten och vissa högskolor* avses universiteten i Uppsala, Lund och Göteborg, karolinska mediko-kirurgiska institutet, Stockholms högskola, tandläkarhögskolorna, de tekniska högskolorna, lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan och skogshögskolan.

Med *läroverk m. fl. läroanstalter* avses försvarets läroverk, de allmänna läroverken, statens skolköksseminarium och hushållsskola, folkskolesemina-

¹ Senaste lydelse, se
beträffande de allmänna bestämmelserna i 1 § 1 mom. och de särskilda bestämmelserna
i 28 och 33 §§ samt 35 § 3 mom. 1953:347 ävensom
beträffande de allmänna bestämmelserna i 3 § 1 mom. och de särskilda bestämmelserna
i 14 och 21 §§ 1952:454.

rierna, småskoleseminarierna, läroanstalterna för blinda, vårdanstalten för blinda med komplicerat lyte, skolorna för döva, de högre tekniska läroverken, konstfackskolan, sjöbefälsskolorna, de högre kommunala skolorna, privatläroverken, fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, seminariet för huslig utbildning i Umeå, sinnesslöskolorna och epileptikerskolorna.

Med *länsstyrelserna* — — — med landshövding.

Med *statens affärsdrivande verk* avses postverket, televerket, statens järnvägar, statens vattensfallsverk, domänverket, försvarets fabriksverk, luftfartsverket, statens reproduktionsanstalt och Södertälje kanalverk.

21 §.

Grundläggande bestämmelser om löneklassplacering.

B. Särskilda bestämmelser.

Försvaret.

Vid tillträde av annan beställning i lönegraden Ma, Md, Me eller Mg 37 än sådan, som är förenad med befattning som chef för byrå eller motsvarande enhet vid central förvaltningsmyndighet inom försvaret, placeras beställningshavaren i 40 löneklassen. Därest beställningshavare, som med stöd av här meddelad föreskrift placerats i 40 löneklassen, sedermera tillträder beställning förenad med befattning av här förut angivet slag, må han bibehållas vid nämnda löneklassplacering.

Beträffande innehavare — — — respektive 326.

Läroverk m. fl. läroanstalter.

28 §.

De fall då löneavdrag skall tillämpas.

B. Särskilda bestämmelser.

Högsta domstolen. Regeringsrätten. Häradsrätterna.

Försvaret.

Konjunkturinstitutet.

Läroverk m. fl. läroanstalter. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

1. a) I stället — — — visst ämne.

I nästföregående — — — samma ordningsnummer.

b) Vid tjänstledighet — — — en följd.

Vid tjänstledighet — — — samma redovisningsår.

c) Vad under — — — samma redovisningsår.

2. I den mån icke vederbörande myndighet annat medger, skall tjänsteman med rätt till ferier därunder vidkännas A-avdrag, om han under innehav av statlig anställning eller icke-statlig anställning med avlöning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser under de båda senaste terminerna före feriernas början vidkänts C-avdrag av annan anledning än offentligt uppdrag eller åtnjutit under I, punkt 6 b) eller c) avsedd tjänstledighet så lång tid, att återstoden icke uppgår till 60 dagar. Vad nu sagts avser icke fall, då på grund av tjänstledighet under ferierna eller av annan anledning större löneavdrag än A-avdrag är tillämpligt. Vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, de högre kommunala skolorna, privatläroverken, fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, sinnesslöskolorna och epileptikerskolorna skall härutöver gälla att, om tjänsteman under berörda två terminer vidkänts C-avdrag mer än 120 dagar, det ankommer på skolöverstyrelsen eller, vad angår statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, på socialstyrelsen att bestämma, huruvida större löneavdrag än A-avdrag skall tillämpas under ferietiden.

Vad i — — — är terminsindelad.

3. Lärare eller — — — eller avkortad.

Inställes, inskränkes — — — annorlunda föreskriver.

Konsthögskolan. Musikaliska akademien med musikhögskolan. Universitetet och vissa högskolor. Farmaceutiska institutet. Gymnastiska centralinstitutet. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut. Statens anstalt för fallandesjuka.

Provinsialläkarstaten. Veterinärstaten.

Lots- och fyrstaten.

Länsstyrelserna.

Statens affärsdrivande verk.

-----

33 §.

Särskilda ersättningar.

B. Särskilda bestämmelser.

Utrikesdepartementet. Beskickningar och konsulat. Försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer.

1. Tjänsteman vid — — — finnas lämpliga.
2. Kabinettssekreteraren i — — — för år.
3. a) Tjänstemän vid — — — särskilt anges.

Ortstillägg utgår — — — och attaché.

Barnbidrag utgår — — — inom utrikesförvaltningen.

Utomeuropeiskt tillägg — — — såsom löjtnant.

Chargé d'affairstillägg — — — för år.

Bidrag för — — — 6 000 kronor.

Ersättning för hållande av bil — — — 500 kronor.

Ersättning för bilresor — — — stationering utomlands.

Förflyttningsbidrag utgår — — — inom utrikesförvaltningen.

Språktillägg utgår — — — må utgå.

b) Ortstillägg, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affairstillägg, ersättning för hållande av bil eller för bilresor ävensom språktillägg utgå, under i övrigt stadgade förutsättningar, från och med den dag tjänstemannen på grund av honom meddelat förordnande inträder i utövning av den befattning, varmed förmånen är förenad, till och med den dag han, i anslutning till förordnandets upphörande, upphör att utöva befattningen. Kungl. Maj:t äger dock bestämma, huru med förmånen skall förfaras, då tjänsteman åtnjuter semester eller tjänstledighet med skyldighet att vidkännas löneavdrag eller då han tjänstgör inom riket eller eljest å ort utom verksamhetsområdet.

c) I fråga — — — förhöjda tilläggsförmåner.

Vid tillämpningen — — — hans egen tjänst.

Försvaret.

Universiteten och vissa högskolor.

Rektor äger uppbära representationsbidrag med följande belopp för år:

Rektor vid	Repräsentationsbidrag, kronor
Uppsala universitet	4 800
Lunds universitet	4 800
Göteborgs universitet	2 400
Karolinska mediko-kirurgiska institutet	2 400
Stockholms högskola	2 400
Tandläkarhögskolan i Stockholm	1 200
Tandläkarhögskolan i Malmö	1 200
Tekniska högskolan i Stockholm	2 400
Chalmers tekniska högskola	1 800
Lantbrukshögskolan	1 800
Veterinärhögskolan	1 200
Skogshögskolan	1 200

Läroverk m. fl. läroanstalter, Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Folkskolinspektionen.

Lantbruksattachéerna.

Flyinge hingstdepå och stuteri. Strömsholms hingstdepå.

Provinsialläkarstaten.

Länsstyrelserna.

Statens affärsdrivande verk.

35 §.

Lönstillägg vid vissa slag av tjänstgöring.

3 mom. Flygtillägg m. m.

Försvaret.

1. Beställningshavare, som — — — månad räknat:

Beställningshavare, tillhörande lönegrad	Flygtillägg i befattning såsom								
	flyg- föra- re, kronor	flyg- spana- re, kronor	prov- flygare		kontroll- flygare		flyg- signa- list, kronor	färd- mekani- ker, kronor	mete- oro- log, kronor
			flyg- föra- re, kronor	övri- ga, kronor	flyg- föra- re, kronor	övri- ga, kronor			
Mha 1 och 2, Me, Mg 10 och 11, Ma, Me 14	270	—	480	—	—	—	270	240	—
Ma, Me 16, Ma 19 (fanjunkare)	330	330	480	—	—	—	330	300	—
Ma, Me 19 (löjtnant), Ma 23	390	390	480	—	—	—	—	—	—
Ma 27—37	450	390	480	—	—	—	—	—	—
Mo eller Mp 13—22 Ca, Ce, Cf, Cg 10 och 12	—	—	—	—	—	—	—	240	—
Ca, Ce, Cf, Cg 15— 22	—	—	—	300	—	180	—	300	180
Ca, Ce, Cf, Cg 23—37, Cp 15 och 16	—	—	480	300	390	240	—	—	240

2. Flygtjänstgöring skall — — — för flygvapnet.

3. Flygförare, som — — — månad räknat.

4. *Elevtillägg* utgår — — — till flygspanare.
5. Flygtillägg, flyglärartillägg — — — intet tillägg.
6. Har beställningshavare — — — halvt flygtillägg under ytterligare högst ett år.

Beställningshavare, som — — — av flygtillägget under ytterligare högst ett år.

7. Därest beställningshavare — — — fortsatt flygtjänstgöring.
8. Beställningshavare, vilken — — — Kungl. Maj:t.
9. Beställningshavare, som — — — följande belopp:

Därest militär — — — 2 år.

10. För beställningshavare — — — beteckningen Ma.

11. Erforderliga föreskrifter — — — vederbörande myndighet.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Rikets allmänna kartverk.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1954.

Förslag

till

**kungörelse om ändring i avlöningsreglementet för folkskolan
den 30 juni 1948 (nr 437).**

Härigenom förordnas,

att 1 § 1 mom., 2 § 1 mom., 4 § 2—4 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 10 §, 13 §, 14 § 1 mom., 15 § 1 mom., 18 och 20 §§, 36 § 1 mom. och 39 § ävensom överskriften framför 20 § avlöningsreglementet för folkskolan den 30 juni 1948¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives,

att i 4 § avlöningsreglementet skall införas ett nytt moment, betecknat 7 mom., av nedan angiven lydelse, i samband varmed nuvarande 7 mom. skall betecknas 8 mom.,

att i 11 § avlöningsreglementet skall införas ett nytt moment, betecknat 4 mom., av nedan angiven lydelse, i samband varmed nuvarande 4 mom. skall betecknas 5 mom.,

att i avlöningsreglementet skola införas två nya paragrafer av följande lydelse, den ena, betecknad 6 a §, närmast före 7 § och den andra, betecknad 21 a §, närmast före 22 §, samt

att 14 § 3 mom. och 15 § 3 mom. avlöningsreglementet skola upphöra att gälla.

1 §.

Reglementets tillämpningsområde.

1 mom. Detta reglemente äger tillämpning å följande lärare, nämligen distriktsöverlärare, folkskollärare, småskollärare, biträdande lärare samt lärare vid mindre folkskolor, anställda enligt folkskolestadgans och detta reglementes bestämmelser såsom

ordinarie lärare,

extra ordinarie lärare eller

extra lärare.

Reglementet äger jämväl tillämpning å

pensionerad lärare, varmed förstås sådan lärare med tjänstepension av statsmedel enligt för distriktsöverlärare, folk- eller småskollärare gällande bestämmelser, vilken uppehåller tjänst med full tjänstgöring, samt

timplärare, särskilt anställd vid folkskola, småskola eller mindre folkskola för undervisning i annat läroämne än slöjd och hushållsgöromål under sådana förhållanden, att statsbidrag kan utgå till hans avlöning.

¹ Senaste lydelse av 13 § 1 mom., 18 § och 36 § 1 mom., se 1952: 435.

2 §.

Vissa grundläggande bestämmelser.

1 mom. I detta reglemente förstås med skolstyrelse folkskolestyrelsen i kommun, där lagen den 6 juni 1930 om skolstyrelse i vissa kommuner äger tillämpning, samt eljest skolrådet.

4 §.

Tjänstgöringsföreskrifter.

2 mom. Ordinarie, extra ordinarie och extra lärare skola mot åtnjutande av de i reglementet angivna avlöningsförmånerna — utöver göromål, som eljest i vederbörlig ordning åläggas dem — meddela undervisning under högst 39 veckor varje redovisningsår.

Distriktsöverlärarens undervisningsskyldighet skall, där ej Kungl. Maj:t med hänsyn till särskilda omständigheter finner skäl annorlunda förordna, av skolöverstyrelsen bestämmas till visst antal veckotimmar inom de gränser, som framgå av följande sammanställning:

Antal läraravdelningar i skoldistriktet	Antal veckotimmar
högst 9	22—26
10 — 19	16—22
20 — 29	10—18
30 — 39	6—14
40 — 49	5— 8
lägst 50	5

Undervisar distriktsöverläraren i hjälpklass, må skolöverstyrelsen reducera antalet veckotimmar i samma förhållande som gäller för övriga hjälpklasslärare, därvid de i sammanställningen angivna nedre timtalsgränserna må underskridas; dock må undervisningsskyldigheten i intet fall fastställas till lägre timantal än 5 veckotimmar.

I fråga om undervisningsskyldighet för vikarie å distriktsöverlärartjänst under annat förordnande än vikariatslöneförordnande gäller vad Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen därom förordnar.

Annan ordinarie lärares samt extra ordinarie och extra lärares undervisningsskyldighet skall uppgå till

30 veckotimmar för folkskollärare, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare samt

28 veckotimmar för småskollärare.

Om småskollärare tjänstgör i avdelning, vari ingår någon eller några av folkskolestadiets klasser, skall läraren vara skyldig att mot ersättning, som angives i 24 §, meddela undervisning ytterligare två veckotimmar.

3 mom. Om särskilda förhållanden det föranleda, må den i 2 mom. femte stycket föreskrivna undervisningsskyldigheten av 30 veckotimmar nedsättas

a) av skolstyrelsen — — — erforderlig kompetens.

Vad i föregående stycke sägs gäller även, då undervisningsskyldigheten enligt 2 mom. femte stycket omfattar 28 veckotimmar. Nedsättningen enligt a) må dock omfatta högst 4 veckotimmar och enligt b) högst 6 veckotimmar.

Nedsättning av — — — sex veckotimmar.

4 mom. Vad i 2 och 3 mom. sägs äger icke tillämpning å

a) lärare i hjälpklass,

b) lärare, vilken tjänstgör såsom assistent inom den psykiska barna- och ungdomsvården, eller

c) lärare, som utan att vara distriktsöverlärare innehar förordnande som överlärare.

Sådan lärare skall meddela undervisning i den omfattning, som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen föreskriver.

7 mom. Distriktsöverlärare är skyldig att för högst tre månader av ett och samma kalenderår mottaga förordnande att uppehålla ledamotstjänst i skolöverstyrelsen eller tjänst såsom statens folkskolinspektör.

5 §.

Förening av lönegradsplacerade tjänster m.m.

1 mom. Förening må ske

a) av ordinarie tjänst med ordinarie statlig tjänst, som tillsättes medelst förordnande tills vidare och ej är förenad med pensionsrätt, eller med högre extra ordinarie tjänst med avlöning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser eller med tjänst vid fortsättningsskolan, allt dock under förutsättning att läraren frånträder utövningen av förstnämnda ordinarie tjänst, samt

b) av distriktsöverlärartjänst jämväl med ordinarie folkskollärartjänst i samma skoldistrikt, dock under förutsättning att läraren frånträder utövningen av sistnämnda tjänst.

Efter tillstånd — — — full tjänstgöringsskyldighet.

6 §.

Förening av tjänst med tjänstbefattning eller uppdrag.

1 mom. För förening av anställning såsom ordinarie eller extra ordinarie lärare med tjänstbefattning eller därmed jämförligt uppdrag i andra fall än i 5 § avses eller med uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som har till ändamål att driva rörelse inom industri, handel, transport-, bank- eller försäkringsväsen eller annan näringsgren eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte, fordras särskilt tillstånd i fråga om distriktsöverlärare av skol-

överstyrelsen och eljest av statens folkskolinspektör eller, om denne icke lämnar dylikt medgivande, av skolöverstyrelsen. Vad nu sagts gäller likväl icke, där Kungl. Maj:t eller skolöverstyrelsen tillsatt befattningen eller meddelat uppdraget.

Tillstånd må — — — viss tid.

6 a §.

Vikariatsförordnanden m. m.

1 mom. Då det prövas erforderligt att uppehålla distriktsöverlärartjänst med vikarie och därför anlitas lönegradsplacerad lärare med avlöning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, må läraren utan ändring av sin anställning meddelas *vikariatsförordnande* å tjänsten.

2 mom. Kan det förutses, att distriktsöverlärartjänsten kommer att uppehållas på förordnande med full tjänstgöring under minst sex månader i följd, skall, så framt icke skolöverstyrelsen för visst fall eller för viss grupp av fall annorlunda beslutat, *vikariatslöneförordnande* snarast möjligt meddelas å tjänsten. Kungl. Maj:t må jämväl eljest, då särskilda skäl det föranleda, medgiva, att sådant förordnande må meddelas.

Vikariatslöneförordnande skall, om ej annat följer av beslut eller bestämmelser, som meddelats av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av skolöverstyrelsen, kungöras till ansökning och meddelas i den ordning, som är stadgad för tillsättande av distriktsöverlärartjänst. Förordnande må icke meddelas annan än den, som innehar ordinarie folkskol-lärartjänst och i övrigt är fullt lämplig för förordnandet.

10 §.

Ordinarie lärares avgångsskyldighet.

Angående ordinarie lärares skyldighet att avgå från tjänsten stadgas i gällande bestämmelser om tjänstepension. Distriktsöverlärare är dessutom skyldig avgå från tjänsten under förutsättningar, som eljest må gälla på grund av bestämmelser antagna av Kungl. Maj:t och riksdagen.

11 §.

Lärares rätt till avlöningsförmåner m. m.

4 mom. Under vikariatslöneförordnande å distriktsöverlärartjänst skall lärare avstå de med hans tjänst förenade avlöningsförmånerna och i stället åtnjuta de avlöningsförmåner, som tillkomma innehavare av distriktsöverlärartjänsten.

13 §.

Lönegrader. Löneklasser. Lönebelopp.

1 mom. Distriktsöverlärare skall tillhöra lönegrad med beteckningen Cb (ordinarie anställning, som tillsättes med förordnande för viss tid) och med det nummer, som framgår av följande tabell, vilken jämväl utvisar den löneklass å löneplan nr 1 i statens löneplansförordning lönegraden omfattar.

Antal läraravdelningar i skoldistriktet	Lönegrad	Löneklass
10—19	2	28
20—29	3	29
30—44	4	30
45—59	5	31
lägst 60	6	32

Vid beräklandet av antalet läraravdelningar skall med läraravdelning jämföras dels skolhem i distriktet med föreståndarinna, dels ock varje påbörjat 3-tal av fortsättningsskolkurser i distriktet.

Därest, i enlighet med vad härom är särskilt föreskrivet, inrättande av distriktsöverlärartjänst i särskilt fall medgivits i skoldistrikt med mindre än 10 läraravdelningar, skall tjänsten placeras i lönegrad Cb 1, vilken lönegrad omfattar löneklass 27 å löneplan nr 1.

Beslut om lönegradsplacering för distriktsöverlärare meddelas av skolöverstyrelsen i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser.

2 mom. Annan lärare än distriktsöverlärare skall tillhöra lönegrad med beteckning och nummer, som framgår av följande tabell, vilken jämväl utvisar de löneklasser å löneplan nr 1 i statens löneplansförordning lönegraden omfattar. Lön skall utgå enligt den löneklass, i vilken läraren placeras enligt 14—16 §§.

Befattning	Lönegrad	Löneklasser
<i>Folkskollärare:</i>		
ordinarie	Ca 21	21—24
extra ordinarie	Ce 19	19—22
extra	Cg 17	17—20
<i>Småskollärare, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare:</i>		
ordinarie	Ca 15	15—18
extra ordinarie	Ce 13	13—16
extra	Cg 11	11—14

Vid tillämpningen av de här ovan meddelade föreskrifterna i fråga om lärares lönegradsplacering och om den löneklass, enligt vilken lön skall utgå, skola jämväl iakttagas bestämmelserna i 11 § 2, 4 och 5 mom. samt i 4 mom. här nedan.

3 mom. Inom varje löneklass bestämmes lärarens lön efter den ortsgrupp, till vilken hans stationeringsort blivit hänförd. Där särskilda skäl det föranleda, må dock Kungl. Maj:t beträffande viss lärare eller viss grupp av lärare bestämma, att lön skall utgå efter annan ortsgrupp.

4 mom. Lärare vid mindre folkskola eller biträdande lärare skall åtnjuta lön enligt löneklassen närmast över den, i vilken han är placerad.

Förflyttas den, som under minst tio år i följd innehaft tjänst som lärare vid mindre folkskola eller som biträdande lärare, på grund av föreskrift i 9 § till småskollärartjänst, skall han, så länge han innehar tjänst av sistnämnda slag, alltjämt äga åtnjuta lön enligt löneklassen närmast över den, i vilken han är placerad. I den mån Kungl. Maj:t på grund av särskilda skäl finner gott det medgiva, skall motsvarande gälla i fråga om lärare, som med endast kortare tids avbrott under minst tio år innehaft tjänst som förut sagts.

5 mom. Extra lärare skall uppbära *läsårsdaglön* i stället för i löneplansförordningen angiven månadslön eller daglön. Läsårsdaglön utgår för varje anställningsdag under termin med 12/273 av månadslönen enligt löneplansförordningen för den löneklass och ortsgrupp, som läraren tillhör. Sådant dagbelopp, som ej slutar å helt femtal ören, skall jämkas till närmaste femtal. Genom skolöverstyrelsens försorg utfärdas tabeller över läsårsdaglöner.

14 §.

Grundläggande bestämmelser om löneklassplacering.

1 mom. Lärare placeras vid tillträddande av anställning inom lönegrad, som omfattar flera löneklasser, i lönegradens lägsta löneklass och uppflyttas en löneklass inom lönegraden för varje tidsperiod, som nedan sägs, allt i den mån ej annat följer av 15 och 16 §§.

Första tidsperioden — — — 680 dagar.

Andra och — — — närmast föregående.

15 §.

Löneklassplacering med hänsyn till tidigare anställning.

1 mom. Vid lärares placering och uppflyttning i löneklass må hänsyn tagas till tidigare anställning av följande slag, nämligen

a) för folkskollärare:

anställning som distriktsöverlärare eller folkskollärare samt motsvarande anställning, vilken avses i 5 eller 6 kap., ävensom anställning som folkskollärare vid skola tillhörande barna- och ungdomsvården,

anställning vid — — — 6 kap.

Hänsyn tages — — — statliga undervisningsväsendet.

18 §.

Lön under tjänstledighet.

Under tjänstledighet — — — början tillhör.

Tjänstledighetsorsak	Löneförmån
6. Sjukdom m. m.	
a) Sjukdom eller — — — av tjänsten. I tjänsten — — — vederbörande myndighet. Med tjänsten — — — statens räkning.	Grupp 2: Oavkortad lön — — — äga rum. Grupp 3: Oavkortad lön.
b) Sjukdom i — — — anordnad läkarundersökning.	Grupp 2: Lön med — — — en följd. Grupp 3: Oavkortad lön högst 10 dagar av ett och samma redovisningsår för distriktsöverlärare. Oavkortad lön må likväl icke utgå, därest tjänstledigheten åtnjutes å tid, då distriktsöverläraren på grund av föreskriften i 20 § 2 mom. b) andra stycket icke skulle hava varit berättigad åtnjuta semester. Lön med A-avdrag i övrigt.
c) Svag hälsas — — — behöri- gen styrkt.	Grupp 3: Lön med B-avdrag.

Semester och ferier.

20 §.

Semester och ferier.

1 mom. Distriktsöverlärare äger rätt att erhålla semester under följande antal dagar för helt år räknat (*årssemester*), nämligen under 35 dagar till och med det år, under vilket han fyller 39 år, och under 45 dagar för tid därefter.

Semestern erhålles, med iakttagande av vad i nästföljande stycke stadgas, å tid som skolstyrelsen med hänsyn till göromålens behöriga gång bestäm-

mer, under det löpande kalenderåret eller, om detta på grund av tjänstgöringsförhållandena icke kunnat ske eller skolstyrelsen i annat fall finner skäl därtill lämna medgivande, under tiden 1 januari—31 maj nästpåföljande år. Utan hinder av vad nu sagts må distriktsöverlärare stationerad å ort inom riket, där kallortstillägg utgår, kunna medgivas erhålla återstående semester under nästpåföljande år i följd med semester för detta år.

Semester må beviljas under tid, då distriktsöverläraren har att meddela undervisning, endast om vederbörande statens folkskolinspektör det prövar skäligt medgiva.

2 mom. Vid semesterns bestämmande skall iakttagas följande.

a) Innehaves distriktsöverlärartjänst under allenast del av kalenderår, beräknas semestern i förhållande till tiden för tjänstinnehavet. Uppkommer därvid brutet dagantal, sker avrundning till närmaste hela dagantal. Uppgår den beräknade tiden till mindre än en halv dag, föreligger icke rätt till semester. Såsom undantag från vad nu sagts skall gälla, att distriktsöverlärare, som avgår med rätt till överlärarpension, äger åtnjuta den semester, som skulle tillkomma honom, om han kvarstode i tjänst till kalenderårets utgång.

b) Vidkännes distriktsöverlärare C-avdrag å lönen av annan anledning än tjänstledighet för offentligt uppdrag, må semestern enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser minskas med så stor del av årssemestern, som belöper på avdragstiden.

Har distriktsöverlärare under innehav av anställning hos staten eller av icke-statlig anställning med avlöning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser — oavbrutet eller endast med kortare avbrott för tjänstgöring försöksvis — under tiden 1 juli—31 december av annan anledning än tjänstledighet för offentligt uppdrag vidkänts C-avdrag å lönen, åtnjutit tjänstledighet, som avses i 18 § punkt 6 b) eller c) eller punkt 11, eller åtnjutit semester, må han ej, med mindre skolöverstyrelsen finner skäl därtill lämna medgivande, därefter erhålla semester, förrän han minst 90 dagar tjänstgjort i anställning, som nyss nämnts, eller fullgjort uppdrag för statens räkning.

c) Om semester åtnjutits såväl före som efter dag eller dagar, som äro tjänstefria, skall semestern anses hava omfattat jämväl den eller de mellanliggande dagarna, i den mån ej annat följer av beslut eller bestämmelser, som meddelats av Kungl. Maj:t.

3 mom. Annan ordinarie lärare än distriktsöverlärare ävensom extra ordinarie lärare äger åtnjuta ferier.

4 mom. Läsårsdaglön skall anses inbegripa den ersättning för semester, som eljest må tillkomma lärare.

21 a §.

Vikariatsersättning.

1 mom. Då på grund av förordnande lönegradsplacerad lärare uppehåller

distriktsöverlärartjänst, äger han, där ej fråga är om vikariatslöneförordnande, åtnjuta vikariatsersättning.

2 mom. Vikariatsersättningen utgår, därest förordnandet infaller under läsåret, enligt särskilda av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut utfärdade, såsom bilaga till statens löneplansförordning fogade tabeller med tillhörande anvisningar.

Därest förordnandet avser ferietid, utgår vikariatsersättning enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Vid vikariatsförordnande skall, då så med hänsyn till göromålens art och omfattning finnes skäligt, vikariatsersättningen bestämmas till lägre belopp än som eljest skolat utgå.

3 mom. Förordnas annan än lönegradsplacerad lärare att uppehålla distriktsöverlärartjänst, utgår ersättning i enlighet med beslut eller bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av skolöverstyrelsen.

36 §.

1 mom. I den mån ej annat följer av vad i 2 och 3 mom. sägs eller av särskilt av Kungl. Maj:t meddelat beslut skall *beräkning och utbetalning varje kalendermånad för sig* ske av det belopp, som för densamma tillkommer lärare på grund av de i reglementet innefattade eller med stöd av detsamma meddelade bestämmelserna om lön, löneavdrag, vikariatsersättning, kallortstillägg, språktillägg enligt 23 § 4 mom. och sådan ersättning, som avses i 24 §.

Vid *beräkningen* — — — öretal bortfaller.

Utbetalningen av — — — i månaden.

Då lärarens — — — anställningens upphörande.

39 §.

Vid reglementets tillämpning å nomadlärare skola jämsställas:
lärare vid byskola med folkskollärare,
lärare vid visteskola, som tjänstgör vid byskola, med biträdande lärare samt
annan lärare vid visteskola med småskollärare.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1954.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 6 § 1 mom. allmänna resereglementet
den 21 november 1952 (nr 735).

Härigenom förordnas, att 6 § 1 mom. allmänna resereglementet den 21
november 1952 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

6 §.

1 mom. Resekostnadsersättning utgår — — — och reseklasser.

Färdmedel	Reseklass		
	I	II	III
Fartyg	Avgift för hytt in- nehållande 1 ligg- plats	Avgift för 1 hytt- plats i I klass	Avgift för 1 hytt- plats i II klass

Vid begagnande — — — någon resekostnadsersättning.
Ersättning för — — — i sovvnagn.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1954.